

Program

Styrdokument

Program för ökad delaktighet för personer med funktions- nedsättning

Antaget av: Kommunfullmäktige

Datum: 2024-12-12

Gäller från och med: 2024-12-12

Ansvar uppföljning/uppdatering: Utvecklingschef

Gäller till och med: 2028

ULRICEHAMNS
KOMMUN

Våra styrdokument

[Normerande]

Vision - Överordnad, anger riktning för övriga dokument

Policy - Vår hållning, övergripande

Riktlinjer - Rekommenderade sätt att agera

Regler - Absoluta gränser och ska-krav

[Aktiverande]

Strategi - Avgörande vägval och strategiområden

Program - Avgörande vägval och programområden

Plan - Uppdrag, tidsram och ansvar

Innehåll

1	Bakgrund.....	4
2	Syfte.....	4
3	Olika begrepp.....	5
3.1	Funktionsnedsättning.....	5
3.2	Funktionshinder.....	5
3.3	Delaktighet.....	5
3.4	Tillgänglighet	6
3.5	Funktionsrätt	6
4	Genomförande.....	6
5	Fortsatt politisk process.....	7
6	Programområden	7
6.1	Personer med funktionsnedsättning ska känna delaktighet och självständighet	7
6.2	Personer med funktionsnedsättning ska kunna vistas i inne- och utemiljöer i Ulricehamns kommun	7
6.3	Personer med funktionsnedsättning ska ges förutsättningar till aktiv fritid.....	8
6.4	Arbetsförmågan hos personer med funktionsnedsättning ska tas tillvara..	8
6.5	Personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i utbildning och få det stöd som behövs för att nå målen	8
6.6	Personer med funktionsnedsättning ska kunna känna sig trygga med att bo i Ulricehamns kommun.....	9

1 Bakgrund

Kommunstyrelseförvaltningen fick våren 2023 i uppdrag att arbeta fram ett program och en handlingsplan för funktionshinderpolitiken i Ulricehamns kommun som avser åren 2025 - 2028. I uppdragsskrivelsen tydliggjordes att viktiga delar i förvaltningens arbete som att involvera brukarorganisationer och kommuninvånare med funktionsnedsättning i arbetet, att funktionshinderperspektivet vävs ihop med andra angränsande rättighetsperspektiv samt att arbetet ska utgå från principen om universell utformning. Principen om universell utformning handlar om att skapa lösningar som fungerar för så många som möjligt redan från början.

Utgångspunkten för programmet är FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, vars mål är att uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnperspektivet ska beaktas. FN:s konvention är antagen i Sveriges riksdag och gällande från 2009. 2017 antogs den nationella funktionshinderpolitiken.

Kommunens antagna Vision 2040 finns med som en grund för framtagandet av detta program. Under varje programområde finns därför en inledande text som är hämtad från visionen.

En kommun har att följa många lagar som ska möjliggöra tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning avseende individuellt stöd. Exempelvis stöd till elever i skolan, olika former av socialt stöd samt krav på tillgänglighet i bygglovshanteringen. Detta programs intention är att höja ambitionsnivån inom området genom att ta ett helhetsgrepp, höja kunskapsnivån hos både förtroendevalda och anställda samt att skapa ett proaktivt arbetssätt som möjliggörs genom god planering, förebyggande åtgärder och ett långsiktigt perspektiv.

2 Syfte

Ulricehamns funktionshinderpolitiska program syftar till att Ulricehamns kommun ska säkerställa jämlika levnadsvillkor och öka delaktigheten för den som lever med funktionsnedsättning.

3 Olika begrepp

Nedan beskrivs de grundläggande begrepp som förekommer inom funktionshinderpolitiken och som bland annat är beskrivna av Socialstyrelsen och Myndigheten för delaktighet.

3.1 Funktionsnedsättning

Funktionsnedsättning innebär en nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell förmåga och kan vara av varierande grad. En funktionsnedsättning kan uppstå till följd av sjukdom eller annat tillstånd eller till följd av en medfödd eller förvärvad skada. Sådana sjukdomar, tillstånd eller skador kan vara av bestående eller av övergående natur. Det kan även innebära funktionsnedsättning till följd av normalt åldrande. Det är viktigt att tänka på att många funktionsnedsättningar inte syns. Inom funktionshinderpolitiken är kunskaper om och förståelse för olika funktionsnedsättningar grundläggande för att kunna utforma ett tillgängligt samhälle.

3.2 Funktionshinder

Man kan möta olika hinder i omgivningen om man har en funktionsnedsättning och dessa kallas för funktionshinder. Exempelvis kan en trappa utgöra ett funktionshinder för en person som använder rullstol, ett stökigt klassrum kan vara ett funktionshinder för en person som har svårt att sitta still och vara uppmärksam i skolan och en otextad film kan vara ett funktionshinder för en person som har svårt att höra. Funktionshinderpolitiken har ett tydligt fokus på funktionshinder då dessa går att förebygga och avhjälpa genom förändringar i miljö och omgivning.

3.3 Delaktighet

Delaktighet handlar om att en person aktivt kan medverka i och vara en del av samhället. Det innebär att i så hög utsträckning som möjligt kunna välja självständigt, fatta egna beslut och påverka sitt eget liv. Ojämliga villkor och brister i jämställdhet kan skapa hinder för delaktighet. I funktionshinderpolitiken är arbetet med delaktighet utifrån ett jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv därför centralt inom alla samhällsområden.

3.4 Tillgänglighet

Tillgänglighet innebär att samhället utformas för att så många som möjligt ska kunna använda och ta del av det. Det handlar om att kunna ta del av den fysiska miljön och att kunna ta sig runt i samhället. Det innebär också att få tillgång till information och kommunikation samt att kunna använda produkter, miljöer, program och tjänster. Sedan 2015 har bristande tillgänglighet varit olagligt i Sverige, vilket regleras i diskrimineringslagstiftningen. I funktionshinderpolitiken handlar arbetet med tillgänglighet om att säkerställa att nya miljöer, produkter och tjänster utformas tillgängliga från början. Centralt är också att befintliga brister i tillgängligheten identifieras och åtgärdas. Åtgärder som är nödvändiga för att skapa bättre tillgänglighet för människor med funktionsnedsättning är ofta bra och användbart även för andra.

3.5 Funktionsrätt

Inom funktionshinderpolitiken används funktionsrätt som en övergripande term för de rättigheter personer med funktionsnedsättning har i olika samhällssituationer. Fokus flyttas från hinder, tillgänglighet och särskilda lösningar till principen om mänskliga rättigheter och ett universellt utformat samhälle. Begreppet innefattar rätten att kunna fungera i olika situationer, oavsett funktionsnedsättning och oavsett vilka hinder som finns inom olika samhällsområden.

4 Genomförande

Ett antal aktiviteter har genomförts för att få fram underlaget till programmet. Här är några exempel:

- Kunskapshöjande insatser
- Dialogmöten riktade till kommuninvånare med funktionsnedsättning och dess närstående samt med civilsamhället
- En nulägesanalys gjorts genom att kartlägga den kommunala verksamhetens styrkor, utvecklingsområden och möjligheter inom funktionshinderområdet.
- Ett remissförfarande har gett berörda föreningar möjlighet att inkomma med synpunkter.

5 Fortsatt politisk process

Kommunfullmäktige beslutar om programmet som är ett inriktningsdokument innehållande sex olika utpekade programområden. Därefter får kommunstyrelsen ett uppdrag att anta en handlingsplan där det framgår hur programmet ska genomföras i praktiken.

6 Programområden

6.1 Personer med funktionsnedsättning ska känna delaktighet och självständighet

”I Ulricehamn utvecklar vi varandra”

Personer med funktionsnedsättning ska bemötas med kunskap och respekt. Kommunens arbetssätt präglas av flexibilitet och lösningsfokus som anpassas till allas unika förutsättningar.

Kommunens ska kommunicera på ett sätt som når alla, oavsett funktionsnedsättning.

Arbete med digitalisering ska drivas utifrån digital delaktighet, tillgänglighet och jämlikhet.

Välfärdsteknik ska öka trygghet, självständighet och delaktighet.

6.2 Personer med funktionsnedsättning ska kunna vistas i inne- och utemiljöer i Ulricehamns kommun

”I Ulricehamn ger vi möjligheter för människor och verksamheter att utvecklas och att verka i hela kommunen”

I Ulricehamns kommun ska personer med funktionsnedsättning kunna förflytta sig i, vistas i och använda våra inne- och utemiljöer.

Inför ny- och ombyggnationer ska tillgängligheten säkerställas redan i planeringsstadiet utifrån universell utformning.

I befintliga inne- och utomhusmiljöer, ska hinder undanröjas för att möjliggöra full delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

6.3 Personer med funktionsnedsättning ska ges förutsättningar till aktiv fritid

”I Ulricehamns kommun njuter vi av livet”

Personer med funktionsnedsättning ska ha möjlighet till hälsofrämjande aktiviteter, ett aktivt kulturliv, en meningsfull fritid och därigenom chans att uppnå en god hälsa.

Ulricehamns kommun ska arbeta för en hög tillgänglighet på våra arrangemang, inom friluftsområden och andra offentliga miljöer och i civilsamhället.

Vi ska arbeta för att alla, oavsett funktionsnedsättning, ska ha tillgång till en aktiv fritid både som utövare, åhörare och åskådare i hela kommunen.

6.4 Arbetsförmågan hos personer med funktionsnedsättning ska tas tillvara

”I Ulricehamn ger vi möjligheter för människor och verksamheter att utvecklas och att verka i hela kommunen”

Ulricehamns kommun ska öka kunskapen och motverka de fördomar som förekommer om personer med funktionsnedsättning i arbetslivet.

Ulricehamn kommun ska undanröja hinder i arbetslivet för personer med funktionsnedsättning.

6.5 Personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i utbildning och få det stöd som behövs för att nå målen

”I Ulricehamns kommun finns tryggheten att våga växa”

Personer med funktionsnedsättning ska, oavsett ålder, delta i utbildning på samma och jämlika villkor som alla andra.

Elever med funktionsnedsättning ska mötas på sin egen och unika nivå och därigenom uppnå sin fulla potential för livslångt lärande.

Elever med funktionsnedsättning ska kunna nå kunskapskraven och ges möjlighet att använda sina kunskaper i samhället.

6.6 Personer med funktionsnedsättning ska kunna känna sig trygga med att bo i Ulricehamns kommun

”I Ulricehamns kommun skapar vi trygghet”

Personer med funktionsnedsättning ska känna sig lika trygga som andra när det gäller att röra sig fritt i samhället. Det omfattar att leva fritt och säkert från alla former av diskriminering, övergrepp och våld.

Personer med funktionsnedsättning ska känna sig lika trygga och säkra som andra vid en samhällskris.